

KAZAKH / KAZAKH / KAZAKH A1

Standard Level / Niveau Moyen (Option Moyenne) / Nivel Medio

Thursday 13 May 1999 (afternoon) / Jeudi 13 mai 1999 (après-midi) / Jueves 13 de mai de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

3h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage. Include in your commentary answers to ALL the questions set.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage. Votre commentaire doit traiter TOUTES les questions posées.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a TODAS las preguntas de orientación.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

БІРІНШІ БӨЛІМ

Төмендегі екі еңбектің біреуін таңдап, сол жөнінде бір талдау жазыңыз.

1. (а)

«Тұңғиық, түпсіз астында»

Қара толқын арасында,
Тұңғиық түпсіз астында,
Қатерден ешбір хабарсыз
Көңілі қамсыз, өзі шат
5 Жымып күледі жас бала.
Балдырғандай жас қолдарын
Шолтаңдатып су сабап
Салқын суға малады.
Малайын деп малмайда,
10 Толқын қолға соғады.
Тоқынның аппақ көбігі
Баланың үстін қаптайды.
Толқынның бүрккен ұшқыны
Ұшықтайды баланы.
15 Оны бала ойын ғой деп,
Жыпылықтап көзін қысып,
Сақылдап тұрып күледі.
Қызық қой тегі балаға
Түпсіз терең көк теңіз
20 Қорқытпайды баланы.
Асқар таудай көк тоқын
Ұшырмайды зәрені

Жүсіпбек Аймауытов, 1924

- Бұл поэманың негізгі мазмұны не?
- Өлеңнің суреттеме тәсілдері мен құрылысы қалай?
- Бұл өлең арқылы ақын не мақсатын білдірмек?
- Бұл өлең сізге қандай ойлар туғызды?

1 (6)

- Жас мырза есін қайта жиды. Есірік санасы да іле-шала қайтып оралып, үстіндегі осынау ұшы-қиыры жоқ көк аспан мен жарқыраған күннің бәз баяғысынша мөлдіреп тұрғанын көрді. Тек әлсіз буыны қаттырақ қалтырап бойын билей алмай толықсып кете береді. Сол
- 5 кезде төбедегі көл-көсір аспан мен аяғы астында ақ шаңдағы шығып борап жатқан жер де бұның өзімен бірге теңселіп шайқалып тұрды. Шайқалған аспанның кейде жерге ана шалғайы, кейде мына шалғайы бір соғып қайқаң етіп қайта көтеріліп кететін сияқты. Басы айналды. Көк жүзінде репетсіз ірі құстар әлгіден де гөрі көбейіп қаптап кетіпті.
- 10 Қанатын үсті-үстіне сілтеп, далп-далп қағады. Қара құстардың арғы жағында тұңғиық көк аспан мөлдірейді. Адам бала-сының нақақ төгілген қаны мен көз жасына керелеп ап, шөлдеген кісіге бір жұтым су татырмай безеріп жатқан безбүйрек жерге қарағанда, асылы бар-ау, мына аспан, он сегіз мың ғалымның үстіне үй көтергендей мына көк
- 15 зәңгір аспанның рақымы мен әділдігінде шек жоқ. «Шын солай ма? Бар жұртқа бірдей әділ ме? Маған істегені, мына сорлыларға істегені де әділдікпе? » -- деп ойлады ол. Көкірегіне күдік оятқан осы бір сауалға жауап іздегендей жас мырза тәлтіректеп талықсып тұрып тас төбедегі аспанға қайта қарады. Шаңқай көк аспан сол баяғы қол жетпес қашық
- 20 та жарқырайды. Ал құбыла бет батар алдындағы күннің соңғы қан күрең қызыл сәулесімен жалқылдайды. Мырза күрсінді. О, жасаған, жаратушы жалғыз ие, кессе қантамбай безеріп жататын да қоятын қара жерге қарағанда, ал мына көк зәңгір аспанның әділ болмауы мүмкін емес қой. «Жоқ-қ, аспан әділ, әділ, шексіз әділ!» --деп ол осынау
- 25 опасыз сұм жалғанға өзінің кеш байқаған пұшайман бір сырын бар дауысымен жар салғысы кеп кетті. Оған бірақ шамасы келмеді. Бұл кезде ол бар дауыстан жұрдай боп айырылған еді.

«Қан мен Тер--
Күйреу»

Әбдіжәміл Нұрпейісов (1991)

- Жазушы қандай бір идеялық бағатты білдірмек?
- Жазушы қандай көркемдік жазу әдіс-амалын қолданған?
- Әңгіменің тілдік ерекшелігі қалай бағалайсыз?
- Бұл әңгіме сізді қалай әсерлендірді?

ЕКІНШІ БӨЛІМ

Төмендегінің біреуін талдап бір очерк жазыңыз. Жауабыңыз сіз оқыған Үшінші бөлімдегі ебектердің кемдегенде екеуіне негізделуі шарт. Басқа еңбектерден пайдалануға болады, бірақта олар жауабыңыздың негізгі тұлғасы болмауы шарт.

2. Сіз оқыған еңбектердің екеуінен авторлардың табиғи орталық немесе табиғаттан тыс құбылыстарды қалай баяндағандықтарын салыстырыңыз.
3. Сіз оқыған еңбектерде өшпенділік немесе махабат қаншалық дәрежеде және қандай тәсілдермен кейіпкерлердің іс-әрекеттерін билеген.
4. Сіз оқыған еңбектерде авторлардың техникалық даму немесе қазіргі заман мәдениеттілікке (цивилизацияға) болған көзқарастарын салыстырыңыз.
5. «Әдебиет шығармаларда кейіпкерлердің күшті немесе нәзік, жағымды немесе жексұрын болуы мүмкін, бірақ олар әрдайым шын сияқты болуы шарт.» Бір кейіпкерді шын сияқты қылып көрсетен не? Оқыған еңбектеріңізден мысал келтіре отырып түсіндіріңіз?
6. Оқырманды қанағаттандыру үшін бір әдеби еңбектің қортындысы жақсылықпен аяқтауы керек пе? Сіз оқыған екі немесе одан көбірек еңбектерге негізделе отырып талқылаңыз.